

Дигитална Студентска Лаборатория

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

SOFIA UNIVERSITY
ST. KLIMENT OHRIDSKI

РЕФЕРАТ

на тема:

Опознаване

тематично направление:

Иновации чрез дигитализация за приобщаване и интеграция на бежанци

Innovation through Digitalization for Refugee Inclusion and Integration

Изготвил: Ива Бакарова СУ „Св. Климент Охридски“

Специалност: Балканистика, IVкурс

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Увод	3
II. Раздел География.....	4
<i>Географско положение.....</i>	<i>4</i>
<i>Физико-географски зони</i>	<i>5</i>
<i>Градове.....</i>	<i>6</i>
<i>Вероизповедание</i>	<i>7</i>
III. Раздел История	7
<i>Първа българска държава (681–1018).....</i>	<i>7</i>
<i>Втора българска държава (1185–1396)</i>	<i>9</i>
<i>От Освобождението (1878) до края на Първата световна война (1918).....</i>	<i>10</i>
<i>От Втората световна война до днес</i>	<i>11</i>
IV. Раздел Етнография.....	11
<i>Музика и танц</i>	<i>11</i>
<i>Етнографски области.....</i>	<i>12</i>
<i>Добруджанска етнографска област</i>	<i>12</i>
<i>Пиринска етнографска област.....</i>	<i>13</i>
<i>Родопска етнографска област.....</i>	<i>13</i>
<i>Северняшка етнографска област</i>	<i>13</i>
<i>Тракийска етнографска област.....</i>	<i>13</i>
<i>Шопска етнографска област.....</i>	<i>13</i>
<i>Празници и обичаи.....</i>	<i>13</i>
V. Раздел Литература.....	15
VI. Раздел Изкуство	17
<i>Най-стари сведения.....</i>	<i>17</i>
<i>Българско възраждане</i>	<i>18</i>
<i>След Освобождението (1878).....</i>	<i>19</i>
VII. Раздел Разкази история	20
VIII. Заключение.....	20
Библиография.....	21

I. Увод

В днешно време върховната цел на всеки човек е намирането на щастие и по-добър живот. Въпреки патриотизма и родолюбието, понякога обстоятелствата подтиква индивида да напусне родината си в търсене на по-благоприятни условия за пребиваване. Живеем във време на войни и размирици, в което често единственото спасение се оказва емигрирането в чужда държава.

Въпреки относително малките си размери, България се е превърнала в дом за много бежанци, които са намерили тук спокойствие и подкрепа. Първите стъпки след емиграцията, обаче, се оказват трудни – изучаване на език, намиране на работа и жилище, социализация, интеграция в обществото.

Географското положение на България има значително влияние върху миграцията на бежанци в страната. Намира се в югоизточната част на Европа, като тази географска позиция я прави една от ключовите държави в региона, през която преминават множество маршрути на бежанци, като мнозина от тях идват от конфликтни региони на Близкия изток и Африка.

През последните години, след като започна кризата с бежанците в Европа, България се превърна във важен транзитен пункт за множество бежанци, които се опитват да стигнат до западноевропейските страни. Българските власти се сблъскват с предизвикателства в управлението на този поток, включително подходящо разпределение и настаняване на бежанците, както и контрола на нелегалната миграция.

През последните години България въвежда по-строги мерки за контрол на границите си и засилва усилията за борба срещу нелегалната миграция. Освен това, страната работи в сътрудничество с Европейския съюз и други международни организации, за да се справи с предизвикателствата, свързани с бежанците и миграцията.

Най-правилният път към приобщаване в дадена общност се корени в опознаването на менталитета и порядките на местните хора. Намирането на общи интереси и теми на разговор е много по-леснопостижимо, когато успееш да откриеш нещо общо между себе си и събеседника си. Познаването на основните за дадена страна области като история, география, култура и други могат да се окажат изключително полезни в социалната интеграция, където ключова роля играе и адаптивността. Когато приемеш чужда държава за свое убежище, желанието да научиш повече за нея се увеличава, а най-

достъпният начин за набавяне на информация е световната мрежа на дигиталните технологии. Разбира се, това обяснява менталитета и душевността на приемащата общност.

С предложението ми да се изработи електронен вестник с най-основните за една страна познания интеграцията на бежанците ще бъде много по-ефективна. Четенето на чужд език е много полезно и при подготовката за изучаването му. Отделните раздели – *География, История, Етнография, Литература* и *Изкуство* ще предоставят възможност на читателите да разгледат само дяловете, които ги вълнуват, ако нямат интерес към цялостната картина в страната. Страницата „Разкажи история“ ще даде гласност на бежанците и ще се превърне в трибуна за намиране на хора със сходни преживявания и ще служи като извор на вдъхновение. Там емигрантите ще могат да усетят, че не са сами и ще намерят сили да преминат през трудното начало по пътя към по-щастлив живот.

II. Раздел География

Трябва да се отбележи, че географското положение на България не само я прави транзитна точка за бежанците, но и влияе на нейната способност да осигури адекватно настаняване и социална интеграция за лицата, търсещи убежище. България е страна-членка на Европейския съюз и следва общите правила и процедури на ЕС по отношение на бежанците и убежището.

В основата на опознаването на дадена страна трябва да стои раздел География, който представя географското положение, съседните държави, физикогеографските области в България, най-големите градове и основните вероизповедания.

Географско положение

България е разположена в Югоизточна Европа и заема източната част на Балканския полуостров. На север граничи с Румъния, на северозапад със Сърбия, на югозапад със Северна Македония, на юг с Гърция и Турция и на изток с Черно море. Река Дунав е естествената природна граница между Република България и Румъния, от устието на река Тимок до Силистра.

Физико-географски зони

Територията на страната се разделя на пет физико-географски зони: *Дунавска равнина, Старопланинска зона, Краищенско-Тунджанска зона, Осоговско-Родопска зона и Черноморска зона.*

Дунавската равнина включва голяма част от Северна България, известна е още като *Житницата на България* заради наличието на плодородни черноземни почви, реки и умереноконтинентален климат, благоприятен за производството.

Старопланинската област разделя Северна и Южна България. Тя включва няколко добре разграничени области от север на юг: Предбалкан, Стара планина, Задбалкански полета и Средногорие. Стара планина е планинска верига с дължина около 550 км и височина до 2376 м (връх Ботев, вторият най-висок в страната). Предбалканът включва северните предпланини на Стара планина, а Средногорието – поредица от планини – Витоша, Люлин, Средна гора, Вискяр и други.

Краищенско-Тунджанска зона включва Краище на запад – поредица от ниски планини (Руй, Верила, Земенска планина, Конявска планина, Милевска планина, Голо бърдо и други) и котловини (Трънска, Брезнишка, Радомирска, Пернишка, Кюстендилска, Самоковска и други). На изток от тях се намира Горнотракийската низина, включваща Пазарджишко-Пловдивското и Старозагорското поле.

По-голямата част от *Осоговско-Родопската зона* е заета от сравнително високи планини – Родопите, Рила и Пирин. Тук се намира и най-високият връх на територията на България и на целия Балкански полуостров - Мусала (2925 м) в Рила планина. По западната граница са разположени и няколко по-ниски планински вериги - Осоговска планина, Беласица. Между планините са разположени няколко речни долини, най-големи от които са тези на реките Струма и Места.

Българското *Черноморие* включва низините в източната част на страната, в непосредствена близост до Черно море. Те са по-широки в района на Варна и Бургас и се стесняват на юг и в средната част, където Странджа и Стара планина се доближават до морския бряг. Климатът по Черноморието е повлиян от близостта на морето. Реките, протичащи през тази физикогеографска зона, са сравнително къси и се вливат в Черно море. По-важните са Камчия, Велека, Ропотамо. Там са разположени и най-големите естествени езера в страната – Бургаско, Варненско, Белославско.

Градове

Най-големият град в страната е столицата **София**. Тя е на 14-о място по брой жители в Европейския съюз. Според ГРАО населението по настоящ адрес е 1 277 100 души, а по постоянен адрес е 1 391 902 души. София е основен административен, индустриален, транспортен, културен и образователен център на страната, като в нея е съсредоточено 1/6 от промишленото производство на България. Градът носи името на късноантичната раннохристиянска съборна църква „Света София“. Празникът на града е на 17 септември, когато Православната църква отбелязва Светите мъченици - София, Вара, Надежда и Любов.

Вторият по големина град в България е **Пловдив**. Застроен е в подножията на шест сиенитни хълма, поради което често е наричан *Градът под тепетата* (от турски *tepe* – хълм). През 2019 г. става първият български град, обявен за *европейска столица на културата*. През 2022 г. Пловдив заема четвърто място в класацията на туристическия сайт от *най-добра европейска дестинация*, като пред него са Амиев, Марбея и Люблина, а списание Forbes USA обявява Пловдив за *най-добрата дестинация за културен туризъм в Европа*.

Варна е най-големият град в Североизточна България, разположен по бреговете на Черно море и Варненското езеро. Известен още като „морската столица“ или „лятната столица на България“. Варна е важен туристически и просветен център, изходна точка за курортите по Северното Черноморие. Характерен отрасъл за града е морската индустрия. Предприятията от корабостроенето, кораборемонта, морският транспорт, драгирането и поддържането на морски пътища и съоръжения допринасят за процъфтяването на варненската икономика.

Четвъртият най-голям град в държавата е **Бургас**, който е и най-големият град в Югоизточна България. В Бургас е разположен Черноморският риболовен флот, част от Българския военноморски флот и бреговата охрана. Бургас е известен в България като *Градът на птиците и езерата*. Интересни забележителности там са катедралата, носеща името на славянските просветители — светите братя Кирил и Методий, и защитената местност Пода. Те са сред стотте национални туристически обекта. Манастирът „Света Анастасия“ на едноименния остров във водите на Бургаския залив е единственият запазен средновековен островен манастир в Черно море.

Русе е най-големият български град по поречието на река Дунав и петият по големина град в страната. Географското положение и наличието на първия в страната пътен и железопътен мост над река Дунав – Дунав мост превръщат града в стратегически, интермодален и логистичен център на страната и на Югоизточна Европа. Реката приобщищава града и към *Паневропейския транспортен коридор номер 7*, създавайки условия за търговско и круизно речно плаване. Русе е роден град на редица български възрожденци, революционери и участници в Освобождението.

Желателно е бежанците да се запознаят с повече български градове и да обмислят възможност за пребиваване и в по-малките населени места.

Вероизповедание

Вероизповеданието в България е основа за териториални разделения между отделните групи вярващи. Преобладаващата религия е християнството, следвана от мюсюлманство и малка религиозна група, изповядваща юдаизма. Източно-православните християни съставляват най-голям дял от населението, следвани от католици и протестанти. В Североизточна и Южна България има мюсюлмански групи и на места еврейски малцинства.

В този раздел също трябва да се води политика на толерантност към изповядващите различна религия от установената в страната, за да се подобри интеграцията на чужденците.

III. Раздел История

Историята лежи в основата на всяка държава. Тя формира националната идентичност на нейните жители, превръща се в повод за гордост от славното минало и свидетелства за героичните подвизи на борците по онова време, чиито действия са ни дарили днешната свобода.

Първа българска държава (681–1018)

Началото на българската история се поставя през 681 г., когато хан Аспарух подписва договор с Византия, след битката при Онгъла през 680 г., където новосъздадената държава от Аспарух е призната и Византия е принудена да и плаща данък. Непосредствено след войната Аспарухова България обхваща земите от северните склонове на Стара

планина на юг, до река Дунав на север и от р. Искър на запад до Черно море на изток. Дълги години страната е била в процес на свиване и разширение, докато достига днешните си граници.

Първата столица е била Плиска до 893 г., когато цар Симеон я премества в Преслав. Целта му е да демонстрира началото на новото време, като идеята му е Преслав да бъде сравняван с Константинопол. Друг мотив за преместването е утвърждаването на християнството в столицата, защото в Плиска голям процент от населението били езичници. Успешните войни на Симеон срещу Византия, маджарите и сърбите довеждат до най-голямото териториално разширение на България в цялата нейна история и я превръщат в най-силната държава на тогавашна Източна Европа. По време на управлението му границите на България достигат до три морета – Бяло, Адриатическо и Черно, а епохата е наречена *Златен век* заради процъфтяването на държавата във всички аспекти, включително книжовен.

Връщаме се назад към бащата на Симеон – княз Борис I, чието управление е белязано от приемането на християнството през 865 г. Владетелското семейство се покръства през 864 г. и Борис приема християнското име Михаил. Следва политика на масово налагане на религията и борби за независимост на българската църква. Това се оказва дълъг и сложен процес, който завършва през 870 г. с църковен събор, на който се решава, че българската църква ще има автономия.

Друг значим момент от управлението на Борис I е приемането на славянската писменост (първата славянска азбука – глаголицата) през 886 г., когато учениците на Кирил и Методий – Климент, Наум и Ангеларий – идват в България. Глаголицата е постепенно заменена с кирилица през X в. Княз Борис I детронира първородния си син Владимир Расате заради усилията му да върне езичеството и възкачва на престола третия си син Симеон, с когото споделя сходни възгледи.

Златният век на Симеон е продължен от сина му Петър I, който сключва мир с Византия, която признава официално царската му титла и патриаршеския ранг на Българската църква. Това е един от най-мирните и спокойни периоди в историята на средновековна България, защото през цялото управление на царя, което трае 42 години, той не води нито една война с Византия. По това време маджарите нахлуват по северните граници на страната, но царят сключва договор и с тях. Този период се характеризира с

възникването и разпространението на ереси в България, най-известна от които е богомилството, по името на своя водач – поп Богомил.

След смъртта на Петър I през 969 г. политическата криза се задълбочава, като се сменят няколко царе на престола и почти през цялото време реално страната се управлява от Самуил, обявен за цар през 997 г. Византийците завладяват цяла Тракия и Мизия, като пада и столицата Преслав. След като става цар, Самуил обявява за столица град Охрид в Македония, която все още била под българския скиптър. Самуил умира през 1014 г., след получен сърдечен удар, дължащ се на гледката на ослепените от византийския император Василий II Българоубиец хиляди български войници, след битката при село Ключ.

Наследникът му, Гаврил Радомир, става жертва на преврат, организиран от братовчед му Иван Владислав, който управлява от 1015 до 1018 година. Последният владетел на Първата българска държава е Пресиян II, при когото под ударите на император Василий II пада и последната българска твърдина. Това е и краят на Първата българска държава, като тя попада под византийско владичество, продължило до 1185 година.

Втора българска държава (1185–1396)

Втората българска държава е създадена през 1185 г. след въстанието на Асен и Петър срещу ромейската власт. Коронясването на Петър IV за български цар и сключеното примирие с ромейския император Исак II Ангел установява възобновяването на българската държава. През XII в. държавата укрепва с военните успехи на цар Калоян над рицарите от Четвъртия кръстоносен поход и пленяването на императора на Латинската империя Балдуин Фландърски през 1205 г.

В годините 1218–1241 започва териториално разширение, стопанско и културно развитие при Иван Асен II, както и възобновяване на Българската патриаршия.

Бележит цар от периода на Втората българска държава е Иван Александър. Управлението му (1331–1371 г.) се характеризира с установяването на мирни отношения със сръбския крал Стефан Душан, възвръщането на земите между река Тунджа и Черно море, получаването на Пловдив и няколко крепости в Родопите. В последните години от царуването му отношенията с Византия са обтегнати, османското нашествие в Тракия засяга и България със загубата на няколко крепости, сред които най-вероятно са Пловдив и Стара Загора. Иван Александър окончателно разделя царството между синовете

си Иван Шишман (владетел на Търновското царство) и Иван Срацимир (владетел на Видинското царство).

Настъпва упадък в държавата и те стават последните самостоятелни български владетели. През 1393 г. Търновското царство на Иван Шишман пада под османска власт, а през 1396 г. пада Видинското царство на Иван Срацимир, с което настъпва залезът на Втората българска държава.

Следващите почти пет века българите живеят под османско иго, като за този период са характерни опити за налагане на чуждата вяра и гонения против отказващите да я приемат.

От Освобождението (1878) до края на Първата световна война (1918)

Началото на Третата българска държава, която съществува до днес, се слага формално през 1878 г., след подписването на Санстефанския мирен договор между Руската и Османската империя, с който се слага край на Руско-Турската война. Според една от разпоредбите на договора се създава българска държава, обхващаща земите от Черно море до Охридското езеро и от Дунав до Бяло море, без Нишко и Северна Добруджа.

В този период страната ни била разделена на две области – Княжество България на север, васално на Османската империя, и Източна Румелия на юг, автономна област. До Съединението на двете области се стига на 06.09.1885 г., след множество народни бунтове в Панагюрище, Чирпан, Пазарджик, Голямо Конаре и други южнобългарски селища, координирани от Българския таен централен революционен комитет. Източна Румелия се отцепва от Османската империя и се обединява с Княжество България, противно на решенията на Великите сили на Берлинския конгрес.

Друго значимо събитие за българската история е обявяването на Независимостта на 22.09.1908 г. С този акт България отхвърля политическата и финансовата си зависимост от Османската империя, наложена ѝ от големите европейски държави с Берлинския договор, а българският княз приема титлата „цар“.

През 1912–1913 г. България участва в Балканските войни, в резултат на което след първоначалния успех претърпява военно поражение.

В Първата световна война България е на страната на победените.

От Втората световна война до днес

През Втората световна война България сменя последователно страните на Оста и на Съюзниците, като съумява да запази довоенната си територия, но в края се оттегля от всички анексирани в началото на войната територии в Гърция и Югославия. В края на Втората световна война, след обявената Съветско-българска война, навлизането на съветски войски на българска територия и преврата на 9 септември 1944 г. България попада в съветската сфера на влияние. Провежда се референдум за премахване на монархията и с приетата през 1947 г. Димитровска конституция, България е обявена за Народна република.

През 1971 г. е приета нова Конституция на Народна република България.

Падането на комунизма през 1989 г. и сиването на целия Източен блок довежда до отрицателни икономически последици в страната. Загубата на пазари и закриването на фабрики водят до увеличаване на безработицата, в последствие сиване на банкови институции и хиперинфлация.

Важни за европейската интеграция събития са присъединяването към НАТО на 29.03.2004 г. и присъединяването към Европейския съюз на 01.01.2007 г. След това ситуацията в държавата се стабилизира. Разширяването на Европейския съюз през 2007 г. след присъединяването на България и Румъния улеснява свободното движение на хора и миграцията към и от България, включително и за бежанци.

Историята на България и бежанците е дълга и сложна, като включва различни периоди и контексти, но показва важността на страната като приют за хора, търсещи закрила от конфликти и преследвания. Ситуацията със засиления бежански поток в държавата се управлява чрез различни законодателни и хуманитарни инициативи.

IV. Раздел Етнография и Фолклор

Музика и танц

Етнографията е една от най-интересните области, отнасящи се до опознаването на дадена страна. Позната е и с наименованието народоука, защото изучава материалната култура на народите, а фолклорът е израз на духовната.

Традиционната българска фолклорна музика е предимно вокална, като инструменталният съпровод или изцяло инструменталните изпълнения са сравнително редки. Вокалната музика се изпълнява по-често от жени, а свиренето на инструменти е обикновено мъжко занимание.

В българската народна музика се използва голямо разнообразие от размери, но докато няколко преобладават, други почти не се срещат. Типично мелодиите са разделени на два равни периода, идентични или леко модифицирани, с цезура помежду им, като всеки от тях съответства на стих от текста. Вокалната музика е предимно еднотонна, включително при антифонно изпълнение, което е често срещано при хороводните песни.

В същото време определени видове песни в някои региони, главно в Западна България, са двугласни, като двата гласа имат специфични означения – изпълнението на първия глас се нарича водене или окане, а на втория – тресене, одене или влачене. Обикновено тези двугласни мелодии имат тесен амбитус и започват в унисон, след което двата гласа се разделят, периодично се доближават и отново се събират в края.

Българската народна музика обикновено се класифицира в няколко основни групи според традиционната функция на мелодиите. Музиката, свързана с определени празници и обичаи, типично е вокална, с кратки и прости мелодии с ограничен амбитус, и е смятана за най-архаична. Друга група са песните, свързани с различен вид работа, които най-често са безмензурни или речетативни и се характеризират с богато орнаментиране. Трета голяма група са хороводните мелодии, ритмични и с относително проста метрика.

Етнографски области

Българският етнос обитава няколко големи етнографски области. Това са територии, в които населението има общи черти в говора, облеклото, бита, народното творчество и някои обичаи. Етнографските области в България са: Добруджанска, Пиринска, Родопска, Северняшка, Тракийска и Шопска. В линковете по-долу може да намерите характерни хора за всяка от областите.

Добруджанска етнографска област

Пайдушко хоро - [\(12\) ПАЙДУШКО ХОРО - NORTH BULGARIA - YouTube](#)

Пиринска етнографска област

Малешевско хоро - [\(12\) Maleshevsko horo Малешевско хоро - YouTube](#)

Родопска етнографска област

Момчиловско хоро - [\(12\) КНТ Цоковци - Момчиловско хоро 30.3.2019 - YouTube](#)

Северняшка етнографска област

Еленино хоро - [\(12\) ЕЛЕНИНО ХОРО - NORTH BULGARIA - YouTube](#)

Тракийска етнографска област

Право хоро (най-характерното за България) - [\(12\) ПРАВО ХОРО - SOUTH BULGARIA - YouTube](#)

Шопска етнографска област

Ситно шопско хоро - [\(12\) СИТНО ШОПСКО ХОРО - WEST BULGARIA - YouTube](#)

Празници и обичаи

Друга важна част от българската етнография са *българските празници и обичаи*, в чиято основа лежи народният светоглед. Те произлизат от съчетаването на езическите и християнските разбирания за света и са подредени в календарна последователност. В миналото са се изпълнявали за измолване на добра реколта, здраве на домашните животни и благополучие в семейството. Хората предават устно историите, свързани с тях, от поколение на поколение, като по този начин съхраняват националната култура и наследство.

Един от най-популярните български обичаи, който се изпълнява и до днес, е *лазаруването* (последната събота преди Великден). Народно поверие гласи, че Лазар е повелител на горите. Той чисти горите, за да правят хората ниви. Лазар има в ръцете си балтия (брадва), с която сече гората, шумака и прави орници.

Лазаруването е народен обичай, при който празнично облечени и накичени с цветя девойки ходят от къща на къща, играят и пеят специални песни с пожелания за здраве. Те са девойки, които встъпват в моминство и обикалят с върбови клонки на главите и кошници, в които събират яйца от домовете на хората. Празникът се изменя всяка година в зависимост от това, кога се пада Великден.

Най-известният обичай, който се изпълнява във връзка с Великден е боядисването на яйца и „борбата“ с тях предсказва кой ще е най-здравият в семейството през следващата година. Първото яйце винаги се боядисва в червено като символ на Христовата кръв и се правят кръстове с него върху челата и бузите на децата за здраве.

Всяка година традицията повелява яйцата да се боядисват на Велики четвъртък или Страстната събота. Козунакът и агнето също са основни са българската великденска трапеза. Исус Христос е представян като Божи агнец и агнето се свързва с неговата смърт, защото е жертвано в деня на Възкресението, той е невинен и безгрешен и очиства греховете на света. Легендата разказва, че дори и на кръста не му счупили коленете както правели с всички, за да го запазят цял като жив агнец. Според традициите в полунощ – събота срещу неделя се отслужва Тържествена литургия. В полунощ хората взимат жив огън и обикалят църквата три пъти, а след това започва литургията.

Живият огън трябва да се занесе в къщата, да се запали кандилото и да се пази колкото се може по-дълго.

Обичаите, свързани с Рождество Христово, отново са свързани с пости както тези при Възкресение Христово. Християнският пост започва 40 дни през Коледа, като на Бъдни вечер (24.12.) на трапезата трябва да се поставят нечетен брой постни ястия. Някои от основните ястия на празничната трапеза са варено жито, варен фасул, сарми, пълнени чушки с боб или ориз и ошав. При разчупване на обредния хляб първото парче символично се оставя за Богородица и починалите, после за къщата, а следващите се раздават на всеки член от семейството според възрастта, както и на домашните животни. В питата се поставя монета, като се вярва, че в чието парче се падне, ще има късмет през годината, а ако се падне в парчето отделено за Богородица или за дома, годината ще е добра за всички. След приключване на вечерята трапезата се оставя неприбрана, като идеята е мъртвите да дойдат да хапнат. На следващия ден коледарите (неженени млади мъже) обикалят от врата на врата, пеейки песни и благославяйки хората за здраве. Сравнително отскоро под западно влияние е въведена и традицията за размяна на подаръци.

На втория ден от Коледа (26.12) също не се работи и по обичай се прекарва време със семейството. Ако желаете да се докоснете до българските етнографски традиции, може да откриете някои от най-интересните етнографски музеи в линковете по-долу.

Етнографски музей „Етър“, гр. Габрово

[Начало · Етнографски музей на открито „Етър“ \(etar.bg\)](http://etar.bg)

Регионален етнографски музей „Пловдив“

[РЕГИОНАЛЕН ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЙ | Пловдив \(ethnograph.info\)](http://ethnograph.info)

Музей на народните художествени занаяти и приложните изкуства – Троян

[НАЧАЛО - TroyanMuseum \(troyan-museum.com\)](http://troyan-museum.com)

Бежанците често се сблъскват с нови културни контексти и народи. Този процес може да доведе до обмен на традиции и влияния в областта на фолклора и етнографията. Част от бежанците се стремят към интеграция в новите си общности, докато други усилено работят за запазването на своите традиции.

Бежанците често използват фолклора и изкуството като средство за изразяване на своите преживявания и емоции. Този вид самоизразяване може да бъде терапевтичен и да спомогне за преодоляване на травмите и адаптацията в новата среда.

В крайна сметка, фолклорът и етнографията играят важна роля в разбирането и подкрепата на бежанците, като позволяват запазването на техните културни идентичности и спомагат за по-добро интегриране и разбирателство между различните общности.

V.Раздел Литература

Следващият раздел е посветен на българската литература, която е необятна тема, ключова за националната идентичност, затова реших да представя някои от най-бележитите автори и произведения за всички времена, заедно с кратко описание на сюжетите с цел да улесня селекцията на книги за читателите.

След прочита на дори част от книгите всеки чужденец ще може да се запознае с българските нрави и да придобие представа за живота в описания период. Част от авторите с огромен принос към литературата, които не са споменати в таблицата, са Валери Петров, Христо Смирненски, Елин Пелин, Йордан Йовков, Елисавета Багряна, Алеко Константинов и много други.

Заглавие	Автор	Сюжет
„История славяно-българска“	Паисий Хилендарски	Сборна творба, преплитаща елементи на история, автобиография и публицистика. Паисий разглежда българската история от Адам и Ева, преписва от

Заглавие	Автор	Сюжет
		други текстове, прави аналогии с Библията. Пише на достъпен български език и налага собствени идеи за необходимостта от национално самосъзнание. Творбата носи силно полемичен характер.
„Под игото“	Иван Вазов	„Най-българският роман“. Подзаглавието му е „Роман из живота на българите в предвечерието на Освобождението“, в три части. Романът събира в себе си носталгията за родния град на Вазов и за едно героично време в контраст на „епохата на дребните характери“, настъпила след Освобождението. Написан е по време на изгнанието на автора в Одеса.
„Българи от старо време“	Любен Каравелов	Повест, отнасяща се за времето на Възраждането. В нея се описват основните недостатъци на българското общество, но също традициите и ценностите. Основната идея на книгата е: „Няма, няма на света по-сладко нещо, отколкото да направи човек добро“. Сюжетната линия проследява различните типове хора и установява норми за правилното и грешното.
„Диви разкази“	Николай Хайтов	В сборника си Хайтов извежда на преден план благородството на хората от планината, моралните добродетели на родопчани, които градското ежедневие разрушава. Тази творба провокира моралния компас на читателя и го прави съпричастен към съдбата на героите.
„Крадецът на праскови“	Емилиян Станев	Действието в романа се развива по времето на Втората световна война. В центъра на сюжета е любовта между сръбския военнопленник и учител по музика Иво Обретенович и Елисавета – жената на коменданта на Търново, която също е била учителка. История за невъзможната любов и ужасяващия живот по време на война.
„Тютюн“	Димитър Димов	Сюжетът е свързан с професионалното развитие на главните персонажи: Ирина като лекар и Борис като бизнес магнат (в тютюневото производство). Макар двамата да имат връзка, всъщност не тя е основната за романа, а битово-историческото описание на българската действителност преди 1944-та година.
„Железният светилник“	Димитър Талев	Всичките образи в романа са вплетени в сложна плетеница на лични и обществени отношения. Любовта и дългът се борят в сърцето на Лазар Глаушев, когато трябва да избира между сестрата на приятеля си и чорбаджийската дъщеря Ния. Човешкото и майчинското първоначално се съпротивляват срещу суровите традиции на вековната нравственост в душата на Султана, когато старата майка сама трябва да отведе детето си към гибел.

Заглавие	Автор	Сюжет
„Случаят Джем“	Вера Мутафчиева	Исторически роман, написан под формата на свидетелски показания на действащите лица около една от най-големите теми и въпроси на Средновековието – съдбата на Джем Султан, брат на Баязид, двамата синове на Завоевателя. Джем Султан е претендент за престола срещу брат си Баязид след неочакваната смърт на султана. Съгласно тогавашния Закон за братоубийството е трябвало по-младият да бъде убит, за да няма претенденти за престола.
„Времеубежище“	Георги Господинов	На пръв поглед романът изглежда като просто поетическо съзерцание на времето, което никога не спира своя бяг, постепенно се разгръща в политическо размишление върху темата за завръщането към миналото, и по-специално за онези аспекти, свързани с национализма и суверенитета в Европа.

VI. Раздел Изкуство

Изкуството наистина е мост между културите. Както всяка страна има нещо специфично, с което се характеризира, така и всъщност има много прилики в творчеството на различните държави.

Българското изобразително изкуство се отнася до всички форми на визуално изкуство, създадено от български художници в България и в други точки на света.

Има различни периоди на своето развитие и в ранното си оформяне е повлияно от тракийските мозайки и изображения, златните накити и съдове.

В периода на Средновековието изкуството е християнско и е почти изцяло фокусирано върху иконописните изображения. Светските художествени изображения се появяват по време на Възраждането, а след Освобождението се появява реализмът в изкуството.

Най-стари сведения

Първите сведения за изкуство по българските земи са рисунките в една от галериите на пещерата „Магура“ при с. Рабиша във Видински окръг, които датират от Бронзовата епоха.

Българско възраждане

В края на XVIII и началото на XIX век се очертават с основните си характеристики *четирите възрожденски живописни школи*. Те възникват на териториален принцип и носят имената на селищата, от които са произлезли водещи майстори и зографски фамилии – Тревненска, Банска, Дебърска и Самоковска школа.

Светските жанрове във възрожденското изобразително изкуство се развиват под руски, западноевропейски и централноевропейски влияния.

Сред живописните жанрове, свързани със светското изкуство, възрожденските художници отдават най-голямо предпочитание на портрета. Най-ранният известен кавалетен портрет в националната ни живопис е портретът на Софроний Врачански, рисуван през 1812 г. от неизвестен тревненски майстор.

Утвърждаването на портретния жанр е свързано с творчеството на Захари Зограф. Първият кавалетен портрет в неговото творчество е рисуван през 1838 г. и изобразява любимия учител на художника – Неофит Рилски.

Станислав Доспевски е автор на 38 известни на науката портрети, сред които портретите на баща му Димитър Зограф, на видния татарпазарджишки общественик Стефан Захариев, на влиятелния софиянец Иван Денкооглу, на пловдивския търговец Салчо Чомаков, както и два автопортрета.

През 1860 г. Николай Павлович илюстрира с три графики историческата книга на Георги Раковски „Няколко речи о Асеню Первому“.

Относително по-скромни са опитите на възрожденските художници в областта на пейзажната и битовата живопис. Автор на най-ранните кавалетни пейзажи е Захарий Зограф.

Никола Иванов Фичев, известен още като Кольо Фичето, е български възрожденски строител, архитект и скулптор. Върховният му принос върху българската инфраструктура можем да видим и днес чрез църквите, мостовете, къщите, хановите и фабриките, които е конструирал или изградил.

След Освобождението (1878)

Известен български художник от чешки произход е Иван Мърквичка. Твори след Освобождението и е виден живописец, педагог и обществен деец. Най-значителни са художествените му достижения в битовия жанр: народни празненства, обичаи, като образец в този жанр е прочутата му картина „Ръченица“.

Работи и в областта на историческата картина. С голяма правдивост и с дълбоко патриотично чувство пресъздава страници от историята на България.

Владимир Димитров – Майстора е едно от големите имена в българската живопис. Твори през първата половина на XX век, изявява се в портретния и пейзажния жанр и в битовата композиция. Изкуството му се характеризира с изразителни цветове, идеалистичен рисунък и силно символно излъчване.

Майстора има принос и като военен художник – създава стотици скици на българските войски, предавайки емоциите в окопите и бита на войната. Той е и първият официален български военен кореспондент.

В линка по-долу ще откриете сайт, който обединява български галерии, художници, скулптори, музеи и още много неща от сферата на изкуството, които можете да разгледате:

<https://bgart.start.bg/>

Изкуството може да се превърне в повод за общи проекти и инициативи между бежанците и местните жители. Това създава възможности за взаимодействие, обмен на опит и създаване на общности, които се основават на интереси и страсти към изкуството.

Изкуството предоставя възможности за обучение и развитие на умения. Занаятите и изкуствата, като живопис, музика, театър и ръчни умения, могат да помогнат на бежанците да усвоят нови умения и да се интегрират в образователните и професионални среди на страната, като по този начин ще подобрят финансовата си стабилност.

VII. Раздел Разкажи история

Във финалния раздел на електронния вестник ще създадем колонка, в която всеки ще може да сподели своята „история“. Ще публикуваме истории на българи, които са близки приятели с бежанци и разказват за живота си след сближаването си с тях.

Насочващите въпроси към чужденците, които желаят да разкажат за пребиваването си у нас, ще бъдат „Кое ви накара да емигрирате в България? Защо избрахте точно тази страна? Харесва ли ви животът тук? Какво бихте желали да промените в страната, в която живеете в момента? Какво ви липсва най-много от родината ви и има ли начин да го пренесем в България? Как бихме могли да ви накараме да се чувствате като у дома си в чужда страна?“ По този начин, дори без да споделят своята история в сайта, бежанците ще усетят, че не са сами и ще почерпят вдъхновение от хората в сходно на тяхното положение. Тази платформа ще предостави възможност за комуникация между автора и читателя, като ще направи авторския имейл публичен.

VIII. Заключение

Равноправието трябва да бъде висша ценност за всеки от нас. Всички сме хора и си приличаме повече, отколкото смятаме. Малките неща от ежедневието, които смятаме за незначителни, са способни да променят живота на непознат. Благата дума не ни струва нищо, а за някого може да означава толкова много. Трябва да бъдем съпричастни към трудния живот, който очаква бежанците след идването им тук, и да се стремим да направим по-лесна адаптацията им, а престоят – по-пълноценен.

Надявам се електронният вестник да запали интереса им относно въпросите, касаещи България, да служи като информационен канал за важни факти от близкото и далечното минало и да направи повече хора толерантни към бежанското положение, а бежанците да почувстват прекрасната ни родина като своя.

Предлагам електронният вестник да стане периодичен и да дава актуална информация на бежанците за положението в страната и за възможностите за интеграция .

Библиография

1. Георгиев, М.(1985). *Физическа география на България*, София
2. Колев, Н. (1987). *Българска етнография*, София
3. Крамптън, Р. (2023). *Кратка история на България*
4. Кръстев, К. (2021). *История на българското изобразително изкуство*